

Sygn. akt IV U 1678/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Beata Łożyńska - Motyka
Protokolant:	sekr. sądowy Dominika Orzepowska

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2017 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy A. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania A. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 10 października 2016 r. nr I- (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje wnioskodawczyni rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 01 października 2016 r. do 31 grudnia 2018 r.

SSO Beata Łożyńska - Motyka

Sygn. akt IV U 1678/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 10 października 2016 r. odmówił **A. C.** prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ponieważ orzeczeniem komisji lekarskiej ZUS z dnia 5 października 2016 r. wymieniona nie została uznana za niezdolną do pracy.

A. C. w odwołaniu od tej decyzji domagała się jej zmiany i przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Zaskarżonej decyzji zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść rozstrzygnięcia, wyrażający się w przyjęciu, że odwołująca się nie jest niezdolna do pracy, podczas gdy stan jej zdrowia prowadzi do odmiennego wniosku. Skarżąca wniosła o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu ortopedii na okoliczność stanu zdrowia, celem stwierdzenia patologicznych zmian kręgosłupa i ich wpływu na zdolność do pracy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. C. urodzona w dniu (...), posiada wykształcenie średnie techniczne. Z zawodu jest technikiem technologii drewna. Wnioskodawczyni nigdy nie pracowała w wyuczonym zawodzie. W okresie swej aktywności zawodowej pracowała jako bufetowa-kelner, sprzedawca, a następnie jako pracownik fizyczny przy produkcji spódów obuwia oraz przy sprzątanii.

W okresie od 22 kwietnia 2003 r. do 30 września 2016 r. odwołująca się pobierała świadczenie rentowe, w tym w okresie od 1 lutego 2004 r. do 31 stycznia 2005 r. rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, a w pozostałych okresach rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

W dniu 28 sierpnia 2016 r. ubezpieczona złożyła wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Lekarz orzecznik ZUS po zasięgnięciu opinii lekarza konsultanta, specjalisty z zakresu neurologii uznał, że odwołująca się nie jest niezdolna do pracy. Również komisja lekarska ZUS, po rozpoznaniu dyskopatii L4/L5 z przewlekłym zespołem bólowym, w okresie remisji objawów korzeniowych, kręgozmyku L5/S1 II st. po leczeniu operacyjnym w 2002 r. i reoperacji w 2004 r., uznała wnioskodawczynię za zdolną do pracy.

(dowód: akta rentowe)

Celem wyjaśnienia istoty sporu tj. istnienia u A. C. niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12, art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i jej stopnia, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych specjalistów: neurologa i ortopeda.

Na podstawie osobistego badania i analizy zebranej w aktach sprawy dokumentacji lekarskiej biegły ortopeda rozpoznał u odwołującej się:

- chorobę zwyrodnieniowo-dyskopatyczną kręgosłupa L/S o dużym stopniu zaawansowania
- przebyte leczenie operacyjne kręgozmyku L5/S1.

Z powodu rozpoznanego schorzenia oraz stopnia jego nasilenia biegły uznał odwołującą się za nadal niezdolną do pracy, okresowo do 31 grudnia 2018 r.

Jak podkreślił biegły w uzasadnieniu opinii, ubezpieczona była dwukrotnie operowana z powodu kręgozmyku L5/S1. Obecnie kręgosłup wykazuje istotne ograniczenia zakresu ruchów, objawy rozciągowe zaznaczone. Z przedstawionego badania MRI odcinka L/6 wynika znacznego stopnia wielopoziomowa dyskopatia lędźwiowa z objawami ucisku struktur nerwowych, która według opisu radiologa nie uległa poprawie. Zmiany te powodują okresową częściową niezdolność do pracy. Biegły wskazał, że z punktu widzenia ortopedycznego wnioskodawczyni nie może wykonywać pracy fizycznej wymagającej osiowego obciążenia kręgosłupa.

(dowód : opinia sąдово-lekarska – k. 10-13)

Na podstawie osobistego badania i analizy zebranej w aktach sprawy dokumentacji lekarskiej biegły neurolog rozpoznała u wnioskodawczyni:

- chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa z zespołem bólowym w wywiadzie,
- przebytą operację kręgozmyku II stopnia w 2002 i 2004 r.

Biegła uznała odwołującą się za zdolną do pracy. Jak wskazała w uzasadnieniu opinii, w badaniu neurologicznym nie stwierdza się obecnie istotnego ograniczenia funkcji narządu ani objawów ubytkowych, świadczących o ucisku korzenia nerwowego. Ewentualne zaostżenia mogą być leczone w ramach krótkotrwałej niezdolności do pracy. W ocenie biegłej dyskoptia nie ogranicza trwale zarobkowania. Jednocześnie biegła wskazała, że zapoznała się z opinią ortopedy i stwierdziła, iż ocena istnienia niezdolności do pracy leży- z uwagi na specyfikę schorzenia- właśnie w gestii biegłego ortopedy. Opinia neurologiczna jest jedynie opinią dodatkową, nie przesądającą o ostatecznej decyzji sądu.

(dowód: opinia biegłej neurolog – k. 22)

Organ rentowy nie zgodził się z opinią biegłego ortopedy, złożył zastrzeżenia i wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii nowego zespołu biegłych ortopedy i lekarza medycyny pracy. (k. 32-33).

Sąd dopuścił dowód z opinii uzupełniającej biegłego lekarza ortopedy celem ustosunkowania się do zastrzeżeń organu rentowego.

Biegły ortopeda w opinii uzupełniającej potrzymał wnioski opinii głównej o niezdolności do pracy wnioskodawczyni. Jak wskazał, ocena istnienia niezdolności do pracy wynika z faktu wykonywania przez odwołującą się pracy fizycznej. Tego rodzaju praca jest w przypadku ubezpieczonej przeciwwskazana z powodu rozległych zmian chorobowych w odcinku L/S kręgosłupa. W 2016 r. odwołująca się miała wykonane kolejne badanie MRI. Które nie wykazało żadnej poprawy w stosunku do badania z 2012 r. Zmiany opisane przez radiologa mają bardzo duże nasilenie i zaawansowanie. W przypadku pracy fizycznej nastąpi progresja zmian i narazi to odwołującą się na znaczne pogorszenie stanu zdrowia. W ocenie biegłego nie ma podstaw do przyjęcia, by w stanie zdrowia skarżącej nastąpił jakakolwiek poprawa. Przeczą temu wyniki badań obrazowych. Na poziomie L4/L5 jest rozerwany pierścień włóknisty i przemieszczone w kierunku kanału jądro miazdżyste, czego nie było w badaniu z 2012 r. Oznacza to że zmiany narastają. Biegły zwrócił również uwagę, że odwołująca się pobiera świadczenie rentowe od 14 lat i w ciągu tego czasu wykonywane badania wskazują na narastanie zmian w obrębie kręgosłupa. Skoro mniejsze zmiany powodowały niezdolność do pracy, to tym bardziej ich nasilenie i większy stopień zaawansowania również zdolność do pracy ograniczają. Biegły podkreślił, że mimo niewielkich odchyień w badaniach przedmiotowych, nadal uważa, iż stan kręgosłupa z jego wielopoziomową dyskoptią oraz kręgozmykiem powoduje częściową niezdolność do pracy, a więc niezdolność do pracy zgodnej z kwalifikacjami, tj. do wykonywania pracy fizycznej.

(dowód: opinia uzupełniająca neurologa – k. 64)

Organ rentowy wniósł zastrzeżenia do ww. opinii uzupełniającej biegłego ortopedy, podtrzymując wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii nowego zespołu biegłych. (k.46).

Sąd ustalając stan faktyczny niniejszej sprawy podzielił wnioski opinii (oraz opinii uzupełniającej) biegłego sądowego z zakresu ortopedii, gdyż została ona w sposób przekonujący uzasadniona, a poza tym w rzeczowy sposób odnosiła się do okoliczności niezbędnych dla ustalenia stanu zdrowia odwołującej się, a w konsekwencji jej zdolności do pracy zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami oraz okresu jej trwania. Przedmiotowe opinie sporządzone zostały przez biegłego sądowego posiadającego odpowiednią wiedzę, kwalifikacje oraz doświadczenie zawodowe. Opinie są rzetelne, przekonujące i w pełni pozwalają ustalić stan zdrowia odwołującej się i jego wpływ na możliwość wykonywania pracy. Biegły wydał przedmiotowe opinie po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną oraz po osobistym badaniu wnioskodawczyni, a zatem posiadał kompleksowe informacje niezbędne do sformułowania wniosków. Opinie są wewnętrznie spójne i udzielają odpowiedzi na istotne dla rozstrzygnięcia sprawy pytania.

Opinia główna wraz z opinią uzupełniająca biegłego ortopedy w ocenie Sądu spełnia wymogi przewidziane dla tego rodzaju środków dowodowych w art. 278 k.p.c. i art. 285 k.p.c., a także w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 14.12.2004 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy w związku z art. 12-14 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie A. C. w świetle ustalonego stanu faktycznego i obowiązujących przepisów prawa zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016, poz. 887) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie warunki:

- jest niezdolny do pracy,
- ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,
- niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b), pkt 4,6,7,9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a), pkt. 10 lit. a), pkt. 11-12, 13, lit. a), pkt. 14 lit. a) i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, lit. a), pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Stosownie do dyspozycji art. 12 powołanej ustawy, niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy (ust.2 powołanego przepisu). W myśl dyspozycji ustępu 3 powołanego artykułu, częściowo niezdolną jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z dotychczasowym poziomem kwalifikacji.

Równocześnie zgodnie z treścią art. 13 powołanej ustawy, przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia, jak też możliwość wykonywania dotychczasowej pracy, względnie możliwość przekwalifikowania zawodowego. Dalej w myśl ustępu 3 cytowanego artykułu, trwałą niezdolność do pracy orzeka się, jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań odzyskania zdolności do pracy, zaś gdy rokowania takie istnieją, orzeka się okresową niezdolność do pracy.

Odwołująca się pobierała świadczenie rentowe do 3 września 2016 r., a zatem istota sporu sprowadzała się do udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy jest nadal po wyżej wskazanej dacie niezdolna do pracy. Zgodnie bowiem z treścią art. 61 ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do renty, które ustało z powodu ustąpienia niezdolności do pracy, podlega przywróceniu, jeżeli w ciągu 18 miesięcy od ustania prawa do renty ubezpieczony ponownie stał się niezdolny do pracy.

Sąd w oparciu o opinię biegłego lekarza z zakresu ortopedii sporządzonej na podstawie wyników badań i dokumentacji medycznej stwierdził u ubezpieczonej istnienie przesłanek uzasadniających przyjęcie, że A. C. z uwagi na swój stan zdrowia oraz poziom posiadanych kwalifikacji spełnia warunek w postaci częściowej niezdolności do pracy nadal po 30 września 2016 r. do 31 grudnia 2018 r.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Okręgowy dokonał istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy ustaleń na podstawie dowodu z opinii biegłego ortopedy. Sąd uznał ją za wyczerpującą, poddającą wszechstronnej analizie stan zdrowia ubezpieczonej w odniesieniu do jej możliwości zawodowych. Opinia biegłego została szczegółowo uzasadniona, a ponadto wnioski w niej zawarte nie nasuwały wątpliwości co do ich trafności, zatem brak było podstaw do dalszego prowadzenia postępowania dowodowego. Biegły jest doświadczonym specjalistą z dziedziny medycyny, która odpowiada schorzeniom ubezpieczonej. Opinię wydał po zapoznaniu się ze wszystkimi dokumentami leczenia przedłożonymi przez wnioskodawczynię. Stanowisko swoje fachowo, logicznie i wyczerpująco uzasadnił.

Biegły ten dodatkowo ustosunkował się do zastrzeżeń organu rentowego, które w ocenie Sądu w swej istocie stanowią jedynie polemikę z wyczerpującą opinią biegłego. Biegły słusznie odniósł ocenę stopnia naruszenia sprawności organizmu ubezpieczonej do możliwości wykonywania przez nią pracy fizycznej. Bezsposornie wnioskodawczyni jest

z zawodu technikiem technologii drewna, jednakże jak wynika z przebiegu jej stażu pracy, nigdy w wyuczonym zawodzie nie pracowała. W czasie aktywności zawodowej pracowała jako bufetowa-kelner, następnie sprzedawca, a przez ponad 6 lat jako pracownik fizyczny. Trudno w tej sytuacji oceniać możliwość wykonywania przez skarżącą pracy w wyuczonym zawodzie. Jedyne na marginesie wskazać trzeba, że zawód technika technologii drewna ze swej istoty nie wiąże się jedynie z wykonywaniem pracy, szeroko rzecz ujmując, umysłowej. Natomiast zarówno praca bufetowej, kelnerki, pracownika produkcji spodów do obuwia, czy też pracownika sprzątającego wiąże się z wysiłkiem fizycznym, wymagającym osiowego obciążenia kręgosłupa, co w przypadku ubezpieczonej jest przeciwwskazaniem do pracy. Trudno też podzielić argumenty organu rentowego o dokonanej przez biegłego ocenie niezdolności do pracy wyłącznie w oparciu o wyniki obrazowych badań diagnostycznych. Zadaniem biegłego jest przeprowadzenie badania przedmiotowego oraz zapoznanie się z przedstawioną dokumentacją medyczną, a następnie odniesienie wyników tych badań do oceny możliwości wykonywania pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Ze stanowiska biegłego jednoznacznie wynika, że w stanie zdrowia odwołującej się nie nastąpiła poprawa, wręcz przeciwnie wyniki badań wskazują, że w stosunku do wcześniejszego okresu, stopień zaawansowania schorzeń uległ pogorszeniu. Dodać przy tym trzeba, że bez znaczenia dla tej oceny pozostaje kwestia braku uznania wnioskodawczyni za niezdolną do pracy z punktu widzenia neurologicznego. Po pierwsze, jak podniosła wnioskodawczyni, leczy się wyłącznie u ortopedy, po drugie, jak podkreśliła w swej opinii biegła neurolog, zapoznała się z opinią ortopedy i wyraźnie wskazała, że z uwagi na specyfikę schorzenia to właśnie w gestii ortopedy leży ocena niezdolności do pracy odwołującej się.

Sąd Okręgowy zważył, że jak wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia z dnia 7 lutego 2006 r. (I PK 153/05 OSNP 2007/1-2/27) częściowej niezdolności do pracy, polegającej na utracie w znacznym stopniu zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji, nie wyklucza możliwość podjęcia przez ubezpieczonego innej pracy, także niżej kwalifikowanej. Ubezpieczony, który jest częściowo niezdolny do pracy może być jednocześnie z samej definicji zdolny do pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami w nieznacznym stopniu. Aktualny też jest pogląd o konieczności ujmowania łącznie aspektu medycznego i ekonomicznego niezdolności do pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 10 czerwca 1999 r., II UKN 675/98, OSNAPiUS 2000 nr 16, poz. 624). Jednakże trzeba jeszcze zauważyć, że w definicji niezdolności do pracy z art. 12 ust. 1 ustawy chodzi o koniunkcję niezdolności do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu i sytuacji, w której nie ma rokowań co do odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Celowość przekwalifikowania zawodowego według art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy nie odnosi się jednak do jakiegokolwiek stanowiska pracy, ale do takiego, które uwzględnia rodzaj i charakter dotychczasowej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne ubezpieczonego.

Z art. 13 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynika, że przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się: 1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji; 2) możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne. Regulacje art. 13 zawierają wskazówki i kryteria, których uwzględnienie jest obligatoryjne w praktyce orzeczniczej dla celów rentowych. Przy ocenie częściowej niezdolności będzie chodziło przede wszystkim o ustalenie możliwości dalszego wykonywania dotychczasowej pracy (przy uwzględnieniu jej rodzaju i charakteru), a następnie ewentualnie możliwości wykonywania innej pracy przy uwzględnieniu posiadanych kwalifikacji zawodowych.

Dlatego Sąd Okręgowy opierał swoje rozstrzygnięcie na opinii biegłego z zakresu ortopedii, mając na uwadze dyspozycję przepisów art. 12, 13 i 57 ust. 1, ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd oddalił wniosek organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii nowego zespołu biegłych. Sąd zważył, że prawo strony do zgłaszania wniosków dowodowych nie ma charakteru bezwzględny i sąd nie jest nimi związany. Przede wszystkim wskazać należy, że przedmiotem dowodu są okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia (art. 227 k.p.c.). Kryterium określone w tym przepisie ma charakter obiektywny. O tym, czy dana okoliczność jest istotna dla rozstrzygnięcia nie decyduje wola strony, a także to, na jakiej podstawie faktycznej konstruuje ona swoje roszczenie, lecz przepisy prawa materialnego określające, jakie okoliczności przesądzają o istnieniu roszczenia i jego wysokości. Jednakże sąd pomija dany środek dowodowy jeśli okoliczności sporne zostały dostatecznie wyjaśnione lub jeśli został

on przywołany jedynie dla zwłoki (art. 217 § 2 k.p.c.). Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 marca 1997 r., II UKN 45/97, (opubl. OSNP1998/1/24) „sąd nie jest obowiązany do uwzględnienia kolejnych wniosków dowodowych strony tak długo, aż udowodni ona korzystną dla siebie tezę i pomija je od momentu dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności sprawy”. Sąd oddalając wniosek dowodowy organu miał na uwadze, że okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia zostały dostatecznie wyjaśnione.

Zgodnie z brzmieniem art. 12 ust. 3 powołanej ustawy częściowo niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Z uzasadnienia opinii biegłego ortopedy wynika jednoznacznie, że biegły wziął pod uwagę wszystkie kryteria uwzględniane przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy, ustalając że wnioskodawczyni jest niezdolna do pracy, a stwierdzona częściowa niezdolność do pracy ma charakter okresowy.

Skoro biegły uznał wnioskodawczynię za niezdolną do pracy, to odwołanie uznać należy za zasadne. W tych warunkach na mocy art. 61 w zw. z art. 57 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i zgodnie z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł, jak w sentencji wyroku.

Sędzia